

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَالَّذِي يُضَوِّبُ الْمَوْتَى
إِنَّ رَبَّهُ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ
وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ
وَجْعَلْ مُحَمَّدًا وَآلَهُ
كَأَمْرَةِ السَّمَاءِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَالَّذِي يُضَوِّبُ الْمَوْتَى
إِنَّ رَبَّهُ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ

دانشگاه پیام نور

دانشکده حقوق و علوم اسلامی

گروه حقوق

مرکز تهران

موضوع:

«بررسی فلسفه قانونی

حجاب شرعی»

برای اخذ درجه کارشناسی ارشد در حقوق جزا و جرم‌شناسی

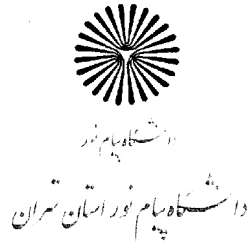
استاد راهنما: جناب آقای دکتر عباس نظیفی

استاد مشاور: جناب آقای دکتر غلامرضا جمشیدیها

دانشجو: توران گرمی

دی‌ماه ۱۳۸۸

تاریخ
شماره
پیوست

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا تحت عنوان:
" بررسی فلسفه قانونی حجاب شرعی "

ساعت: ۱۱-۱۲
درجه ارزشیابی: عالی

تاریخ دفاع: ۸۸/۱۰/۱۱

نمره: ۲۰

هیات داوران:

داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبۀ علمی	امضاء
استاد راهنما	آقای دکتر عباس نظیفی		
استاد مشاور	آقای دکتر غلامرضا جمشیدیها	دانشیار	
استاد داور	آقای دکتر علیرضا میلانی	استاد	
استاد داور	آقای دکتر سید محمد صدری		
نماینده تحصیلات تکمیلی			

تهران، خیابان انقلاب،
خیابان استاد نجات‌اللہی،
پیش‌خیابان سیند،
شماره ۲۳۳
تلفن: ۸۸۸۰۱۰۹۰
ورنگار: ۸۸۹۰۳۱۵۸
سایت الکترونیکی:
info@Tehran.pnu.ac.
شانی الکترونیکی:
http://www.Tehran.pnu.ac.

«يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِرِزْوَانِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا.»

(آیه شریفه ۵۹ از سوره مبارکه ی احزاب)

ترجمه: «ای پیغمبر با زنان و دختران خود و زنان مؤمنان بگو که خویشان را به چادر فرو پوشند که این کار برای اینکه آنها (به عفت و حریت) شناخته شوند تا از تعرض و جسارت (مردان بیمار دل و هوسران) آزار نکشند بر آنان بسیار بهتر است و خدا (در حق خلق) آمرزنده و مهربان است.»

آیا جنایتی از این بزرگتر نسبت به زن هست که زن رابا آرایش و مد و جلوه گری زیور آلات سرگرم کنند و از او به عنوان یک ابزار و وسیله کنند؟ امروز سر و سینه را از زیور آلات پر کردن و آرایش و مد و لباس را بت قرار دادن، برای زن انقلابی مسلمان ننگ است.^۱

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای

1 ر.ک.به: چهل حدیث پیرامون حجاب و عفت زنان ، حمید احمدی جلفائی، چ سوم، انتشارات زائر، آستانه مقدسه قم، ۱۳۸۶، متن پشت صفحه کتاب.

تقديم به:

سرور كائنات، پيامبر ختمى مرتبت ، حضرت محمد مصطفى (ص)

و مولای متقيان، سيد الوصيين، حضرت على (ع)

و ملاحره بتول ، بضعه رسول (ص)، اسوه حجاب، عفاف

و حياء حضرت فاطمه زهرا (س)

و فرزندان پاك و مطهرشان، ائمه معصومين (ع)

تقدیم به:

پدر و مادرم

فرشته‌هایی که در کالبد انسان متجلی نور، مهر و رحمت الهی‌اند

آنانی که اسوه‌های بی‌نظیر فداکاری، ایثار، محبت و

عشقند

و به اساتید بزرگوارم؛

آقای دکتر نظیفی

آقای دکتر جمشیدیها

آقای دکتر صدری

آقای دکتر میلانی

تقدیر:

در طی دوران تحقیق افتخار همکاری با اساتید بزرگواری را داشته‌ام که بر خود ضرورت می‌بینم که از آن بزرگواران تقدیر نمایم. آقای دکتر نظیفی (دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی، استاد راهنمای محترم)، استادی که هرگز از هیچ راهنمایی و مساعدتی در مورد بنده و دیگر دانشجویان مضایقه نفرموده‌اند. لذا بر خود تکلیف دانسته که از استاد بزرگوار به جهت تمام رهنمودهای دلسوزانه و کمک‌های صادقانه‌شان در طول سال‌های تحصیل به‌ویژه در جریان تحقیقات پایان‌نامه، تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از آقایان: دکتر جمشیدیها (دکترای جامعه‌شناسی، استاد مشاور محترم)، دکتر صدری (داور محترم پایان‌نامه) و دکتر میلانی (دکترای حقوق جزا، داور محترم پایان‌نامه) به جهت راهنمایی‌های خالصانه و امید دهنده کمال تشکر و قدردانی را دارم. همین‌طور از برادران بزرگوارم آقایان: دکتر اصغرنژاد (روانشناس)، شفیق‌پور (فوق لیسانس روان‌شناسی)، مهندس موسوی، مهندس عسگری (مهندس کامپیوتر)، آقای عالی، آقای قاضی‌پور (مدیر اجرایی مؤسسه فرهنگی و پژوهشی حجاب و عفاف) و نیز خواهر خوبم سرکار خانم سریر بابت مساعدت‌های خالصانه‌شان سپاسگزارم.

راهنمای علائم اختصاری:

قانون اساسی	ق.ا.
قانون مجازات اسلامی	ق.م.ا.
قانون مدنی	ق.م.
آئین دادرسی مدنی	آ.د.م.
آئین دادرسی کیفری	آ.د.ک.
ماده	م.
رجوع کنید به:	ر.ک به:
همان منبع	همان
صفحه	ص
صفحات	صص
پاراگراف	پ
جلد	ج
چاپ	چ
سؤال	س

فهرست کلی مطالب

فصل اول: بررسی ابعاد شرعی، فردی، اجتماعی و ...، مسأله «حجاب

اسلامی» و «بی‌حجابی» ۲۲

بخش اول: پیشینه «حجاب» در میان اقوام باستان تاکنون و نحوه ورود

«بی‌حجابی» به ایران ۲۴

بخش دوم: بررسی ابعاد شرعی و فرهنگی «حجاب اسلامی» ۳۵

بخش سوم: بررسی ابعاد فردی و اجتماعی «حجاب اسلامی» ۷۱

بخش چهارم: «حجاب باطنی» و آسیب‌شناسی و ارائه راهکار ۹۱

فصل دوم: بررسی ابعاد قانونی و جرم‌شناختی «عدم رعایت حجاب اسلامی»

..... ۱۲۶

بخش اول: جرم «عدم رعایت حجاب شرعی» و ارکان آن ۱۲۸

بخش دوم: آثار جرم‌شناختی «عدم رعایت حجاب شرعی» ۱۴۵

بخش سوم: نیاز قانونی در اجتماع برای «عدم رعایت حجاب

اسلامی» ۱۹۰

بخش چهارم: فلسفه تعیین مجازات قانونی و میزان آن ۲۱۰

بخش پنجم: تحقیق میدانی درباره ضرورت یا عدم ضرورت قانون مناسب

در خصوص «حجاب شرعی» ۲۱۷

فهرست تفصیلی مطالب

فهرست کلی مطالب	۱
فهرست تفصیلی مطالب	۲
چکیده	۱۵
مقدمه	۱۶
پیشگفتار	۱۸
فصل اول: بررسی ابعاد شرعی، فردی، اجتماعی و ... مسأله «حجاب اسلامی» و «بی‌حجابی»	۲۲
بخش اول: پیشینه «حجاب» در میان اقوام باستان تاکنون و نحوه ورود بی‌حجابی به ایران	۲۴
مبحث اول: مقام و حرمت دختران و زنان از دیدگاه اسلام و اقوام دیگر	۲۵
مبحث دوم: پیشینه «حجاب» در میان اقوام باستان تاکنون	۳۰
مبحث سوم: نحوه ورود «بی‌حجابی» به ایران	۳۱
نتیجه بخش اول:	۳۴
بخش دوم: بررسی ابعاد شرعی و فرهنگی «حجاب اسلامی»	۳۵
مبحث اول: بررسی ابعاد شرعی «حجاب اسلامی»	۳۶
گفتار اول: تعریف «حجاب» و تعیین حدود آن	۳۶
بند اول: تعریف «حجاب»	۳۶
الف: تعریف لغوی	۳۶
ب: تعریف عرفی	۳۷
ج: تعریف شرعی	۳۷
بند دوم: «حجاب» در قرآن و احادیث	۳۹
الف: استثناء اول	۴۰
ب: استثناء دوم	۴۲

- ج: الگوهای عفاف ۴۷
- بند سوم: حدود پوشش ۴۸
- الف: دلایل موافقین عدم وجوب پوشاندن چهره و دستها از مچ ۵۱
- ب: دلایل مخالفین عدم وجوب پوشاندن چهره و دستها از مچ ۵۲
- گفتار دوم: فلسفه «حجاب اسلامی» و ایرادات وارده بر آن ۵۷**
- بند اول: ایرادات و اشکالات در خصوص امر «حجاب» ۵۷
- الف: منطقی نبودن «حجاب» ۵۸
- ب: محدود شدن آزادی زن با حفظ «حجاب» ۵۸
- ج: رکود فعالیت‌های زن در سطح اجتماع به علت حفظ «حجاب» ۵۹
- د: افزایش التهاب‌های جنسی در سطح اجتماع با رعایت «حجاب اسلامی» ۶۰
- بند دوم: فلسفه «حجاب» در اسلام ۶۱
- الف: ایجاد و حفظ آرامش روانی در اجتماع ۶۱
- ب: استحکام پیوند خانوادگی ۶۳
- ج: استواری اجتماع ۶۳
- د: حفظ ارزش و کرامت انسانی زن ۶۴
- مبحث دوم: بررسی فرهنگی «حجاب» ۶۶**
- گفتار اول: رابطه لباس و فرهنگ ۶۶
- گفتار دوم: «حجاب» و فرهنگ اسلامی ۶۸
- نتیجه بخش دوم: ۷۰
- بخش سوم: بررسی ابعاد فردی و اجتماعی «حجاب اسلامی» ۷۱**
- مبحث اول: بررسی آثار فردی «حجاب اسلامی» ۷۲
- گفتار اول: آثار مثبت فردی رعایت «حجاب اسلامی» و عفاف ۷۲
- بند اول: حفظ ارزش و کرامت انسانی زن ۷۲

- بند دوم: ایجاد مصونیت و امنیت برای زن ۷۳
- بند سوم: حفظ عفت و پاکدامنی عمومی ۷۴
- بند چهارم: تقویت ایمان و تقوی ۷۴
- بند پنجم: رشد و تعالی معنوی زن ۷۴
- بند ششم: تقویت گوهر حیا در زنان و عنصر غیرت در مردان ۷۵
- بند هفتم: پرهیز از مُدگرایی ۷۶
- بند هشتم: تقویت علاقه مرد به همسرش ۷۶
- بند نهم: محدود شدن التذاذهای جنسی و عاطفی به همسر شرعی و کاهش خیانت همسران به یکدیگر ۷۶
- بند دهم: سلامتی روحی و جسمی ۷۷
- گفتار دوم: آثار منفی فردی «بی‌حجابی» و خودنمایی ۷۷
- بند اول: تضعیف و یا تخریب شخصیت و ارزش انسانی زن ۷۷
- بند دوم: سلب امنیت زنان و دختران ۷۸
- بند سوم: سست شدن ایمان و تقوی ۷۸
- بند چهارم: تضعیف و یا تخریب گوهر حیا در زنان و عنصر غیرت در مردان ۷۹
- بند پنجم: مُدگرایی ۷۹
- بند ششم: آسیب دیدن مقام محبوبیت و معشوقه بودن زن در نزد شوهر ۸۰
- بند هفتم: کشاندن التذاذهای جنسی و عاطفی از روابط همسران به اجتماع و افزایش خیانت همسران به یکدیگر ۸۰
- بند هشتم: افزایش ابتلا به انواع پسیکوزها، نوروها، اختلالات منش و بیماری‌های جسمی و جنسی ۸۰
- بند نهم: الگوی منفی شدن برای دیگران ۸۳

- مبحث دوم: بررسی آثار اجتماعی «حجاب اسلامی» ۸۳
- گفتار اول: آثار مثبت اجتماعی رعایت «حجاب» و عفاف ۸۴
- بند اول: کاهش چشمگیر جرائم و جنایات جنسی و جرائم مرتبط با
 امور جنسی ۸۴
- بند دوم: کاهش «انحرافات جنسی» ۸۴
- بند سوم: استحکام بنیان خانواده‌ها و کاهش آمار طلاق ۸۴
- بند چهارم: ترغیب افراد به ازدواج و افزایش آمار آن ۸۵
- بند پنجم: افزایش امنیت عمومی و سلامت اخلاقی ۸۵
- بند ششم: فراهم شدن بسترهای رشد و پیشرفت در عرصه‌های
 گوناگون ۸۵
- بند هفتم: تأمین آرامش و آسایش عمومی ۸۶
- گفتار دوم: آثار منفی اجتماعی عدم رعایت «حجاب» و عفاف .. ۸۶
- بند اول: افزایش جرائم و جنایات جنسی و جرائم مرتبط با امور
 جنسی و در نتیجه کاهش آمار ازدواج ۸۶
- بند دوم: شیوع «انحرافات جنسی» در جامعه و کاهش سطح آرامش
 عمومی ۸۷
- بند سوم: سست شدن بنیان خانواده‌ها و افزایش آمار طلاق ۸۸
- بند چهارم: کاهش امنیت عمومی و سلامت اخلاقی به دلیل شیوع
 فساد و فحشاء ۸۸
- بند پنجم: افزایش آمار فرزندان نامشروع ۸۸
- نتیجه بخش سوم: ۹۰
- بخش چهارم: «حجاب باطنی» و آسیب‌شناسی و ارائه راهکار ۹۱**
- مبحث اول: گوهر «حیا» (حجاب باطنی) ۹۲
- گفتار اول: تعریف و مفاهیم اصلی «حیا» ۹۳

- بند اول: تعریف «حیا» ۹۳
- بند دوم: مفاهیم اصلی «حیا» ۹۴
- الف: مهار کردن نفس ۹۴
- ب: فعل قبیح (نابهنجار) ۹۴
- ج: حضور و نظارت ۹۶
- د: شخص حیاکننده ۹۶
- گفتار دوم: ناظرها و انواع نظارت ۹۶**
- بند اول: مردم ۹۶
- بند دوم: خود ۹۷
- بند سوم: حجّت‌های خداوند ۹۷
- بند چهارم: فرشتگان ۹۷
- بند پنجم: خداوند ۹۸
- گفتار سوم: اقسام و مراتب «حیا» ۹۸**
- بند اول: اقسام «حیا» ۹۸
- الف: ملاک اول ۹۸
- ب: ملاک دوم ۹۹
- ج: ملاک سوم ۹۹
- د: ملاک چهارم ۹۹
- بند دوم: مراتب «حیا» ۹۹
- الف: مراتب «حیا» از جهت ناظر ۱۰۰
- ب: مراتب «حیا» از جهت فعل قبیح (نابهنجار) ۱۰۰
- گفتار چهارم: «حیا»، جنسیت و پوشش ۱۰۰**
- بند اول: «حیا» و جنسیت ۱۰۱
- بند دوم: «حیا» و پوشش ۱۰۱

مبحث دوم: شیوه‌های شناخت حقانیت «حجاب» (ظاهری و باطنی) و بطلان

- «بی‌حجابی» ۱۰۲
- گفتار اول: عقل سلیم ۱۰۳
- گفتار دوم: فطرت ۱۰۴
- گفتار سوم: وحی و دین الهی ۱۰۴
- گفتار چهارم: تجربه و مشاهده ۱۰۵
- گفتار پنجم: ظهور از بعد انسانی و حیوانی ۱۰۵
- گفتار ششم: معیار حیات آفرینی و کمال‌بخشی ۱۰۵
- گفتار هفتم: قانون سنخیت و جاذبه ۱۰۶
- گفتار هشتم: نماز ۱۰۶
- مبحث سوم: آسیب‌شناسی «حجاب» ۱۰۶
- گفتار اول: عدم آگاهی خواهران از فلسفه و حکمت «حجاب
اسلامی» ۱۰۶
- گفتار دوم: رسانه‌ها ۱۰۷
- گفتار سوم: عدم نظارت و کنترل صحیح و مستمر بر بازار
پوشاک زنانه و لوازم آرایشی ۱۰۷
- گفتار چهارم: تاثیر سوء تعدادی از محیط‌های خانوادگی و
مهمانی‌ها (الگوپذیری نادرست) ۱۰۸
- گفتار پنجم: تأخیر ازدواج ۱۰۸
- گفتار ششم: محیط‌های کاری و آموزشی مختلط ۱۰۸
- گفتار هفتم: مقتضیات زمان ۱۰۹
- گفتار هشتم: تضعیف و یا تخریب عنصر غیرت در مردان و
گوهر عفاف و حیا در زنان ۱۰۹
- گفتار نهم: خودباختگی مسؤولان ۱۱۰

- گفتار دهم: معیارهای غلط در همسرگزینی ۱۱۰
- گفتار یازدهم: عقدهٔ حقارت ۱۱۱
- گفتار دوازدهم: بی‌مهری مرد نسبت به همسر خود ۱۱۱
- گفتار سیزدهم: معلمان و اساتید زن (الگوپذیری غلط) ۱۱۲
- گفتار چهاردهم: فقدان تلاش‌های مؤثر و کارساز در مبارزه با
«بی‌حجابی» و حمایت از فرهنگ «حجاب» و عفاف ۱۱۲
- گفتار پانزدهم: رفتار نادرست با بانوان محجبه در برخی از
محیط‌ها ۱۱۲
- گفتار شانزدهم: ابتلاء به بعضی از بیماری‌های خاص ۱۱۳
- گفتار هفدهم: دوستان ناباب ۱۱۳
- مبحث چهارم: راهکارهای پیشگیری و درمان «بی‌حجابی» و ترویج
فرهنگ «حجاب» و عفاف ۱۱۴**
- گفتار اول: تربیت اسلامی ۱۱۷
- گفتار دوم: تفهیم فلسفهٔ «حجاب اسلامی» ۱۱۷
- گفتار سوم: امر به معروف و نهی از منکر ۱۱۷
- گفتار چهارم: هدایت و کنترل مستمر بر بازار پوشاک زنانه و
لوازم آرایشی ۱۱۸
- گفتار پنجم: تفهیم پیامدهای «بی‌حجابی» و خودنمایی به
خواهران از منظر روان‌شناختی و جامعه‌شناختی ۱۱۹
- گفتار ششم: تحوّل بنیادین در رسانه‌ها و مواظبت مستمر بر
کار آنها ۱۱۹
- گفتار هفتم: انتصاب مسؤولان شجاع، عالم و متقی ۱۲۰
- گفتار هشتم: عدم ترغیب خواهران به خانه‌گریزی و ایجاد
فضاهای اختصاصی برای آنان ۱۲۰

- گفتار نهم: الگوسازی..... ۱۲۰
- گفتار دهم: تصحیح عرفی معیارهای انتخاب همسر و اهمیت دادن به معیارهای شرعی و عقلائی ۱۲۱
- گفتار یازدهم: ایجاد امکانات لازم برای ازدواج و تسهیل آن ۱۲۱
- گفتار دوازدهم: توجه مرد به نیازهای عاطفی و جنسی همسر خود ۱۲۲
- گفتار سیزدهم: اولویت دادن به خواهران محجبه در تمام زمینه‌ها ۱۲۳
- گفتار چهاردهم: برآوردن نیازهای عاطفی دختران در کانون خانواده..... ۱۲۳
- گفتار پانزدهم: برخورد انتظامی و قضایی ۱۲۳
- نتیجه بخش چهارم:..... ۱۲۴
- نتیجه فصل اول:..... ۱۲۵

فصل دوم: بررسی ابعاد قانونی و جرم شناختی

- «عدم رعایت حجاب اسلامی» ۱۲۶**
- بخش اول: جرم «عدم رعایت حجاب شرعی» و ارکان آن..... ۱۲۸**
- مبحث اول: تعریف جرم ۱۲۹**
- گفتار اول: جرم از دیدگاه جرم شناختی..... ۱۳۰
- گفتار دوم: جرم از دیدگاه فقه اسلامی..... ۱۳۱
- گفتار سوم: جرم از نقطه نظر اجتماعی..... ۱۳۱
- گفتار چهارم: جرم از دیدگاه حقوقی ۱۳۲
- گفتار پنجم: بزهار کیست؟ ۱۳۳
- مبحث دوم: عناصر اختصاصی جرم «عدم رعایت حجاب شرعی» در معابر و انظار عمومی ۱۳۳**

- گفتار اول: رکن قانونی ۱۳۴
- گفتار دوم: رکن مادی ۱۳۶
- بند اول: مرتکب جرم ۱۳۶
- بند دوم: ترک فعل ۱۳۷
- الف: عفت عمومی ۱۳۷
- ب: عمل حرام ۱۳۸
- پ: جریحه‌دار کردن عفت عمومی ۱۳۸
- ت: مصادیق جریحه‌دار کردن عفت عمومی ۱۳۹
- گفتار سوم: رکن معنوی (روانی) ۱۴۲
- نتیجه بخش اول: ۱۴۴
- بخش دوم: آثار جرم‌شناختی «عدم رعایت حجاب شرعی» ۱۴۵**
- مبحث اول: بیماری‌های اخلاقی و روانی فردی در رابطه با شخصیت اخلاقی ... ۱۴۶
- گفتار اول: خودپسندی ۱۴۷
- گفتار دوم: کبر ۱۴۷
- گفتار سوم: عجب و خودبینی ۱۴۹
- گفتار چهارم: خودشیفتگی ۱۵۰
- مبحث دوم: بیماری‌های عصبی ۱۵۲
- گفتار اول: تعریف «نوروز» (بیماری‌های عصبی) ۱۵۲
- گفتار دوم: «هیستری» ۱۵۳
- بند اول: تعریف «هیستری» ۱۵۴
- بند دوم: انواع «هیستری» ۱۵۴
- الف: «هیستری تبدیلی» ۱۵۴
- ب: «هیستری انتزاعی» ۱۵۶
- بند سوم: علائم «هیستری» ۱۵۹